

שיקום אחרון

יצחק סגורה היה בן יחיד להוריו והי... תוכן היחיד לחייהם. כשיצא לקרב, ברא... שנת 1948, עם גודוד גבעתי, הרעישו הוריו... עולמות -- וכלל הבנים היחידים ניתנה... גם ליצחק סגורה ההוראה לעבור לשרות... בלתי-קרבי בתל-אביב, אלא שההוראה באה...

האם השכורה סיגורה... ההוראה אחרת לבוא.

במאורח: ביום 9 ביולי 1948 נפל יצחק... סגורה בקרב ההיסטורי על נגבה.

אפלה קודרת שוררת עתה בביתם של... ההורים ברחוב פלורנטין 57, בתל-אביב. האם, בעלת שער שביה ולבושל בגדי... אבל שחורים ישבה תמיד בפניה ליד החי... לון והתענינה בנעשה סביבה רק כאשר... ביקרה לילי השכנים שקראו לה "סבתה". היא לא השלימה עם גזירת הגורל, והוסיפה... להניח בכל ארוחה צלחת ומזלגות -- לבנה... כי יבוא. ליד תמונתו הדליקה שני נרות, הדולקים ללא הפוגה עד היום.

אבא אברהם סגורה, בן 58, יליד סל... ניקי שלא יודע קרוא וכתוב, לא היה עוד... מסוגל לנהל את חנות הפירות בשוק... "עליה", על קנייתו המסופות, בלי עזרת... בנו. הוא מסר אותה לאחר, ופנה אל... ה"הגנה" שתעזור לו לקבל קיוסק בתל-... אביב, מקום שם יצטרך רק לעמוד ולהציע... גלידה או עתונים ויוכל להתפרנס. "נתתי... לכם את בני היחיד, תנו לי משהו..." התחנן.

ה"הגנה", ואחר כך אגף השיקום של... משרד הבטחון, שלחו במשך שנתיים מכתב... אחרי מכתב לעיריית תל-אביב. במשך השנ... תיים קיבלו רק פעם אחת תשובה: לא.

לבסוף הלכו בי"כ אגף השיקום וארגון... "יד לבנים" בעצמם לראש העירייה, כדי... לבקש ממנו את אשר ניתן בינתיים לעשרות... אנשים בעלי פחות זכויות. ראש העירייה... הבטיח לטפל בענין. כשיצאו את הדלת... אמר מר גולנד, מראשי "יד לבנים": אם... לא נצליח, ימות יהודי זה כנר הדועך..."

היו אלה דברי נבואה. תשובת העירייה... לא נתקבלה -- אולם בינתיים גתרה... "בעיות" של אברהם סגורה. הוא הוכנס... לבית-החולים לשם ניתוח אולקוס, שלא... היה מסוכן. אולם אחרי הניתוח לא החלים... לא היה לו עוד כל רצון לחיים -- וביום... השני האחרון מת.

הוא דעך כמו גר... אמר הרופא.

מבוכה בסנירמו

האווירה באולם מלון סנירמו בתל-אביב, שהיה זה לא כבר אולם המזנון של הכנסת... הראשונה, ומתה לאוירת בית-קברות. כא-... מהות המבכות את בנידן ההתלכדו חברי... ועדת הבחירות בין הקלפיות הפתוחות, שטוררו בשורות ארוכות, כמצבות.

כשנסתיימה ספירת הקולות האחרונים... היתה רק לחבר אחד הצדקה לתרוג מן... המלאנכוליה הכללית: נתן נביאזקי, נציגם... הגבוה ורחב-המידות של הציונים הכלליים, שקפצו בתל-אביב תוך 22 חודש מ-7% ל-31%. כל שאר המפלגות שיכלו בקלפיות... "קברות אלה תקוות יקרות -- הן הפסידו... קולות או קיימו את מעמדן בקושי."

האינטואיציה לא צדקה... בעוד שוערת הבחירות בסנירמו ובשאר המקומות... בארץ סיכמו את התוצאות על כוסות תה... וועדות, התכנסו מפקדות המפלגות כדי... לערוך את המאזנים.

המשבר הגדול ביותר שרר במפ"א. האינטואיציה המפורסמת של דויד בן-גוריון... עמדה מבווישת: עוד לפני ימים מעטים... הכריז בכנסת "העם יאמין לי, לא לע-... תונים הצהובים". הוא הבטיח להברי מפלג... תו שבאם תתפטר הממשלה ותיערכנה בחי... רות חדשות תתחל מפא"י נצחון גדול... (בעיקר בקרב העולים). חברי, שהתעלמו... הפעם מרצוננו ודחו את הצעתו לערוך בחי... רות, נוכחו (לצערם) לדעת שצדקו: אפילו... ביפו וברמלה, ערי העולים, נחלה מפא"י... תבוסה.

כשנמשכו הדיונים הסתמנו בקרב מפא"י... הסימנים הראשונים של מלחמת-מעמדות... חדשה: המנגנון של המפלגה (ושל הש-... טון) הבין שהאינטרסים שלו נוגדים את... את האינטרסים של המנגנון הכלכלי של... סולל-בונה--תנובה--המשביר-המרכיז (כפי... העם: "סתם"). אמר אחד: עלינו להקריב... את הטלפיים של סולל-בונה כדי להציל את... עור המפלגה. אולם גם חברי המפלגה הבינו... שאין זה קל כל כך: כדי לרכוש שוב את... אמונו של המעמד הבינוני (שבחר בינואר... 1949 בבן-גוריון) דרוש שנו-ערך בחולט... בפקידות הממשלה, דבר שהוא כמעט מן... הנמנע.

"ריוש שם הדש..." אם רבתה המ... בוכה בקרב המנוצחים, לא היתה מבוכתם... של המנצחים קטנה יותר. הציונים-הכלליים... לא העזו לקוות בלבם לנצחון כה גדול, ועתה, משהשיגוהו, אין הם יודעים כיצד... לנצלו.

זו הפעם הראשונה החלו רבים להאמין... באפשרות שממשלה ציונית-כללית יכולה, באחד הימים, לשמש תחליף לממשלה של... מפא"י. הציונים-הכלליים הבינו שכדי לקיים... אמונה זו עליהם להמשיך ללא הפוגה... בתעמולתם. אולם המפלגה אינה מצוידת... באברים הדרושים כדי להיות ממפלגה גדו-... לה למפלגת-המונים: חסר לה לחלוטין... נוער (נסינות בעבר להקים "שכבה צעירה"...) נכשלו כשולן מחפזי; אין לה דור שני... של מנהיגים, דוקה התוצאות בחיפה, הא-... דומה-לשעבר, (שם נמנעה כמעט מחצית... האוכלוסייה מהצבעה) הוכיחה כי אדם הפו-... רש ממפא"י עדיין מהסס היסוס רב בטרם... שיצטרף למפלגה המופיעה כמפלגה בורג-... נית צרה, ללא השקפת-עולם (מלבד תכניתה... הכלכלית של "היומה התפשית").

עסקן ציוני-כללי ידוע הביע הרגשה זו, במסיבת-נצחון: הבחירות הוכיחו כי אנח...

נו יכולים להגיע לשלטון, אולם לשם כך... דרוש לנו שם חדש, מנהיגות רחבה יותר, תכנית שתקסום לא רק לחנונים ולסוחרים, אלא יכולה גם למשוך צעירים בעלי דמיון... בינתיים לא נחפו איש: בהעדר חוקה... אין כל סיבה לממשלה (שהפכה, כנראה, ממשלת-מעוט) לוותר על שלטונה בשנתיים... הקרובות. ומכיוון שקיים במדינת ישראל (בהסכמת האופוזיציה) מצב-חרום-פרמנוטי, אין כל בטחון שלא תימצא גם בשנת 1953 סיבה לדחות את הבחירות לרגל "סכנות הציוניות".

עלילה קומוניסטית

בקלפי מספר 72 ברחוב ההר בחיפה היה "שמח". קלפי זה יחד לערבי תושבי חיפה שקיבלו את פני הבחירות תוך כדי עריכת "פנטסיה" ושתי עראק... כבר בשעה 7 בבוקר נתמשכו ליד הקלפי תור לגברים ותור לנשים, שניצבו עם פנקסי זיהוי בידיהם, מוכנים להצבעה, שעה שאוד רחי-הדר-הכרמל בוששו לבוא לקלפיות בגלל הגשם... בשעות הערב "התחממה" האווירה במקום. הגורמים לכך היו אהודי שלוש המפלגות, המתחרות העיקריות על קולות ערביי חיפה: מק"י, מפ"ם ורשימה ע-המפא"ית.

נראה כי הגורם העיקרי לתגרת דמים שהתפתחה לאחר מכן היה... שולחן. אנשי הרשימה המפא"ית פתחו לשכת תע-מולה ממול לתחנת הקלפי ומשם המריצו את אוהדיהם ללכת ולהצביע. אלא שהם לא הסתפקו בכך ורקשו להוציא למדרכה שולחן עם פתקי רשימתם -- ערביי מק"י התנגדו לכך. שני הצדדים החלו בקללות. לפתע עבר אחד מפעילי ע' מ"אידיאו-לוגיה" למעשה, והגחית סטירה מצלצלת

זוהי עלילה קומוניסטית שפלה, ובכלל, מאו באו הקומוניסטים לאודי ניסנס יש רק צרות". גודע כי משטרת חיפה בודקת במעבדה מיוחדת את כל האקדחים שנחפסו אצל משתתפי התגרה על מנת לברר מי מהם פעל...

לפא"י היה זיעום

המקום היחיד שבו אנשים לא הלכו לקלפי לבחור במועצותיהם, אלא הקלפי הובא אליהם, היה -- בית הסוהר. לפי החוק רשאי אדם עצור, שטרם נשפט, להשיח תתף בבחירות (לא כן האדם שכבר נידון. ממנו נשללת אוטומטית זכות הבחירה לת-קופת מאסרו).

פולמוס הבחירות לעיריות אחז גם את העצורים והאסירים מאחורי הסורג. לי-מעשה לא היה כל צורך לערוך את הבחי-רות בבית הסוהר בחשאי, מאחר שכל עצור ואסיר יודע את השקפתיו של חבריו ("פוליטיקה" הוא אחד האמצעים המצוינים להריגת הזמן והשעמום). אך בכל זאת נערכו הבחירות שם כמו בכל מקום אחר, אלא שלא נודעו התוצאות של הקלפי המיוחדת הזו, ואילו גם נודעו, ספק אם היתה המפלגה המנצחת משתמשת בהן לשם תעמול-לה. ואולם הפעם אפשר לנחש, על נקלה, כי האופוזיציות יצאו מנצחות מהבחירות בבית הסוהר, מאחר שרוב העצורים שם (שלהם זכות בחירה) יושבים באשמת עבירות של השוק השחור...

ואשר לקוטב השני -- באי כוח הרשות המוסמכת, קשה לדעת איוז מבין הרשימות היו פופולריות יותר בקרב האנשים בשרותי המדינה, לרבות אלה במדים. לדוגמה תשמש

בית-הקברות של הקלפיות בסנירמו (* מלבד חנוונים, נוער.

המשטרה במחוז תל-אביב, שרוב חבריה שייכים להסתדרות (אף כי שעה שפוטרו שוטרים לא נפשה ההסתדרות אצבע וכן לא עשתה דבר כשהמדובר היה במשכורת השוטרים). מפא"י עשתה מאמצים בקרב ציבור זה והשוטרים הומונו לאסיפה מיוחדת לקראת הבחירות. אולם מאמות השוטרים באו רק שלוש עשרות לאסיפה והיה צורך לס-גור את האסיפה מיד...

החיסכון: 1%

אופייני למדינה, מילמל מישוהו. "יושב לו פקיד במשרד האוצר ומחפש דרך לחסוך כמה דולרים, עולה רעיון מוחזן: יש מכוניות דבות מדי. אין לו מושג כמה מכוניות יש, למי הן שייכות, לשם מה הן דרושות. גותן הוראה למשרד התחבורה להנהיג שיטה של הגבלה. משרד התחבורה בודק, עשרות פקידים שוקעים בניירות, יושבים בלי סוף, קובעים תאריך לביצוע התקפה. יומיים לפני היכנס השיטה החדשה לתקופה מתברר שכל העסק מגוחך: הביל-בול עצום, החיסכון אפס..."

ואמנם, במשרד התעבורה בדרכים, ע"י משרד התחבורה בקרייה, שררה אויירה

על לחיו של חבר מק"י. זו היתה "נקודת הרתיחה" ומיד התפתחה במקום תגרת ד-מים. התפריט: רגימה באבנים, שבירת רחי-טים, מלחות, קריעת פנקסי הבוחרים -- ו... יריות. כאן לחמו כתף אל כתף מפ"ם ומק"י נגד מפא"י. עם הישמע לללת צופרי המשטרה "נמסו" היריבים ועל מרפסת תחנת הקלפי היו מונחים 7 פצוצים: כלי חורי שנפצע קשה בפניו, אדנאן סינאן מ-עכו, שקיבל כדור בידו, גירגי טובי, אחיו של חבר הכנסת טופיק טובי, שנשברה רגלו, מוחמד אגינו מעכו שנפצע בראשו, וכן עיסה חורי, חליל נימר, ועיון אבי מסר שנפגעו בחלקים שונים בגופם.

מי ירה לתוך הקהל? רחוב ההר הוקף שרשרת שוטרים ו-12 איש נעצרו. ביניהם יוסף שיף, הכתב לעניני ערבים של "על המשמר", שהואשם "בהסתה לג-רימת מהומות וברגימת אבנים". שיף הובא למשטרה ונלקחו ממנו טביעות האצבעות וכבר "התכבד" בשמיכה, מזרון, ובתא מיוחד -- עד ששוחרר ברגע האחרון כער-בות כספית עצמית.

גם ד. כק, נציג מק"י בוועדת הבחירות נעצר ע"י המשטרה, אעפ"י שלא היה כלל במקום לפני ספירת הקולות. השאלה המ-עוררת עד היום ויכוחים סוערים בסימט-אות ואודי ניסנס בחיפה היא: מי הוא זה שירה לתוך הקהל? הקומוניסטים "נכרו-נים לתת הצהרה בשבועה" כי שחיה שלה, סגן ראש העיר לשעבר, והמועמד הראשון ברשימה המפא"ית הוא שירה באקדחו ופגע בחברי מק"י. שחיה שלח אומר: להדמ,

ישיבת הסיכום של ועדת הבחירות התיאביבית... מלבד טלפיים, עור.